

Ministr vnitra
Jan Kubice
Nad štolou 936/3
170 00 Praha 7

Váš dopis zn.

ze dne

Naše značka
RP 13/2013

4. 7. 2013
Praha

Výzva k reakci na šmírovací projekt PRISM a pronásledování Edwarda Snowdena

Vážený pane ministře,

dovolte nám, abychom Vás oslovili s výzvou k reakci na kauzu rozsáhlého šmírování, na něž upozornil Edward Snowden. Snowden zdokumentoval a zveřejnil masivní sledování soukromé komunikace evropských občanů i úřadů tajnými službami USA. Naše výzva se dotýká tří aspektů Snowdenova případu, které spadají do působnosti Ministerstva vnitra:¹ Za prvé jde o vyjádření k bezpečnostním opatřením amerických úřadů dopadající na české občany a evropské úřady, za druhé máme připomínky k informačním technologiím využívajícím kompromitované softwarové produkty ve státní správě a za třetí žádáme o nabídku udělení azylu pro Edwarda Snowdena, který na masivní porušování soukromí Evropanů upozornil.

Za prvé pozorujeme s obavami reakci našich volených zástupců, respektive její absenci, na probíhající skandál ohledně masivního monitorování elektronických komunikací, plošný sběr osobních dat bez svolení dotčených, prováděného společně americkou tajnou službou NSA (projekt PRISM) a britskou výzvědnou službou Government Communications Headquarters (GCHQ) (projekt TEMPORA). Vzhledem k předchozím poznatkům, založeným mimo jiné na varování podobných „whistleblowerů“ jako Edward Snowden, nejsme překvapeni samotnou existencí takového programu. Podle amerického *Patriot Actu* je toto špehování a plošné monitorování v rámci USA dokonce legální, nikoliv však v rámci jurisdikce české. Jsme však naprosto šokováni bezprecedentním rozsahem sledování, který není očividně cílený na již podezřelé osoby, ale na vyhledávání a vytváření nových podezřelých masivním prohledáváním soukromé komunikace a dat bezúhonných občanů. Nesouhlasíme také se souvisejícím šmírováním evropských úřadů a porušováním mezinárodních diplomatických smluv při zastavení a prohledání letadla bolivijského prezidenta ve Vídni. Chybějící reakce našich zástupitelů v obou komorách Parlamentu i dalších ústavních činitelů – a to především ministerstva Vašeho – je mírně řečeno neadekvátní nastalé situaci.

Za druhé, s ohledem na zjištění, že do skandálu šmírování byly zapleteny i významné softwarové firmy (Google, Apple, Microsoft), které dodávají softwarové produkty státní správě, varujeme před bezpečnostním rizikem, které představují pro osobní údaje občanů i informace státu. Není možné obhájit nasazení softwaru, který bude automaticky či na požádání vy-

1 Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy.

zrazovat naše data zahraničním výzvědným službám. Jediným způsobem, jak zajistit, že počítačové programy neumožňují zneužití zpracovávaných citlivých údajů, je zveřejnění jejich zdrojového kódu, které by mělo ministerstvo u používaného software bezpodmínečně požadovat. Zdrojový kód umožňuje veřejnou kontrolu toho, co program skutečně dělá. Vyzýváme proto ministerstvo, aby veřejně podpořilo široké nasazování řešení založených na otevřeném (a tudíž i transparentním) zdrojovém kódu a svobodném softwaru na úkor proprietárních řešení, a to zejména od firem zkompromitovaných v této kauze. Stejně kategoricky by se mělo Ministerstvo vnitra postavit k adopci IT řešení ve veřejné správě založených na tzv. cloudu, kdy jsou citlivé údaje ukládány a zpracovány mimo veřejnou správu, a stát tak vlastními silami nemůže zaručit jejich bezpečnost.

Za třetí vyjadřujeme zásadní nesouhlas s tím, že evropské země odmítají udělit Edwardu Snowdenovi politický azyl. Je zřejmé, že jeho cílem bylo upozornit na masivní porušování základního lidského práva na soukromí americkými úřady. Poškozenými byli zejména evropští občané, na které se nevztahuje ochrana podle právního řádu USA. Snowdenův čin směřoval k významné ochraně práv našich i všech evropských občanů. Považujeme za naši morální povinnost, abychom se zastali člověka, který nezištně upozornil na tak masivní porušování základních práv evropských občanů. Je nepochybné, že Česká republika může a má nabídnout panu Snowdenovi politický azyl. Čl. 43 Listiny základních práv a svobod výslovně stanoví, že Česká republika poskytuje azyl cizincům pronásledovaným za uplatňování politických práv a svobod. Na základě vlastního rozhodnutí může být Česká republika příslušná k vyřízení žádosti o azyl v rámci evropského azylového systému.² Nabízí se možnost nabídnout panu Snowdenovi přesídlení do České republiky, při kterém není třeba vést zdoluhavé správní řízení.³ (Podobně přesídlilo Ministerstvo vnitra do České republiky např. kubánského politického vězně R. Pozadu v roce 2010.) Pokud Edward Snowden nezíská politický azyl, je zřejmé, že po vydání do USA bude čelit v lepším případě nespravedlivému procesu, v horším případě i mučení a trestu smrti. Evropské státy, které udělení azylu odmítly, dosud nebyly schopny své rozhodnutí přesvědčivě zdůvodnit. Podle našeho názoru jde o typický případ pro nabídku politického azylu, který předvídá Listina základních práv i zákon o azylu. Ministerstvo vnitra by mělo zaujmout zásadový postoj a nabídnout Snowdenovi přesídlení se zajištěním nezbytné osobní bezpečnosti, materiálního zabezpečení, zdravotní péče a asistence v běžném životě, které mohou být třeba. Pokud bude nabídka azylu přijata a bude podána oficiální žádost o azyl, Ministerstvo vnitra by mělo v souladu se zákonem požádat Policii České republiky o bezpečnou dopravu pana Snowdena na české území⁴ – momentálně pobývá na moskevském letišti – a učinit všechna opatření k jeho ochraně před pronásledováním.⁵ Pokud bude panu Snowdenovi udělen azyl, bude jeho vydání do zahraničí z důvodu trestního stíhání nepřipustné.⁶

2 Čl. 3 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 343/2003, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států.

3 § 90 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

4 § 87 odst. 7 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

5 § 2 odst. 11 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

6 § 393 písm. b) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním.

Vzhledem k výše uvedenému Vás proto žádáme o následující:

- 1. Rozhodné a bezodkladné odmítnutí masivního šmírování a podobných praktik, dementování podezření ze stejného nebo podobného monitoringu českými bezpečnostními složkami. Mediální a diplomatická vystoupení by měla odpovídat závažnosti celé kauzy.**
- 2. Závazek nepoužívat produkty zkompromitovaných dodavatelů software, případně vyžadovat zveřejnění jejich zdrojového kódu a zohlednit tento požadavek při výběrových řízeních na dodavatele softwaru.**
- 3. Veřejné vyhlášení nabídky, že Česká republika je připravena udělit Edwardu Snowdenovi politický azyl a zajistit jeho osobní bezpečnost. Každý, kdo upozorní na masivní porušování lidských práv, má právo na mezinárodní ochranu. Jinak žádáme o přesvědčivé zdůvodnění, proč takový krok není možný.**

Je-li toho třeba, žádáme Vás o tlumočení výše uvedených požadavků vládě České republiky, případně o spolupráci s Ministerstvem zahraničí a dalšími ministerstvy. Žádáme Vás také o vyrozumění České pirátské strany o přijatých opatřeních.

Za Českou pirátskou stranu

Bc. Jakub Michálek
místopředseda Pirátů